

Selvbruner på og highlighteren on. Engelske lån i dansk tv og radio

Af MARGRETHE HEIDEMANN ANDERSEN

Denne artikel handler om den engelske påvirkning af dansk talesprog i et udvalg af forskellige radio- og tv-programmer fra dr.dk. Undersøgelsen viser at antallet af lån i disse programmer er på niveau med antallet af engelske lån i ugeblade, men lavere end i det talesprog der forekommer i *Ex on the beach*. Undersøgelsen viser også at antallet af lån varierer alt efter hvilken programtype der er tale om, og at de emner der tales om i programmerne, tilsyneladende har ret stor betydning for antallet af lån. Er der tale om en ren underholdning, er antallet af lån således højere end hvis der er tale om mere tunge emner som sygdom og sorg.

Indledning

Den engelske påvirkning af dansk er i de senere år blevet belyst fra flere forskellige vinkler. Antallet af engelske lån er blevet undersøgt i avistekster fra 2016 og sammenlignet med avistekster fra 2000 (Heidemann Andersen 2019), ligesom andelen af engelske lån i nyordsordforrådet (Nørby Jensen 2019) og blandt de såkaldte kerneord (Schack 2019) er blevet undersøgt og sammenlignet over tid. Også antallet af engelske lån i ugebladstekster (Heidemann Andersen 2020), i reklametekster (Heidemann Andersen og Sandst 2022) og i bybilledet (Heidemann Andersen og Sandst 2022) er blevet indsamlet og analyseret. De undersøgelser der er koncentreret omkring antallet af engelske lån i løbende tekst, altså frekvensundersøgelser, konkluderer stort set alle at engelskpåvirkningen er lav og på et ikketruende niveau, mens undersøgelserne af reklameteksterne viser at der er relativt mange lån inden for bestemte reklamer, det vil først og fremmest sige dem der handler om madvarer, makeup og skønhedspleje. Også undersøgelsen af hvor mange engelske lån vi møder i bybilledet, peger på at der er områder hvor mængden af engelsk er relativt høj, ikke mindst i områder i København (Heidemann Andersen og Sandst 2022). Det generelle billede af hvor kraftig engelskpåvirkningen er i

forskellige skriftsproggenrer, viser altså at påvirkningen overordnet set er relativt lav, men at der er visse genrer hvor påvirkningen er mere kraftig.

I de senere år er frekvensundersøgelserne blevet suppleret af undersøgelser af den engelske påvirkning på grammatikken, hvor der kan være tegn på en øget påvirkning. Det gælder først og fremmest flertalsbøjningen hvor engelsk flertals-s kan ses på såvel danske ord (fx *gavekorts* og *tilbuds*) som på lån fra andre sprog end engelsk (fx *Autobahns* og *slåbroks*) (Ravnholt 2014; Rathje 2019; van Leeuwen 2021). Derudover er der eksempler på at verber skifter valens under påvirkning fra engelsk (van Leeuwen 2021), fx verbet *gro* der under påvirkning fra engelsk *grow* nu også bruges transitivt i udtryk som *gro skæg* ved siden af den traditionelle intransitive brug *skægget gror* (se også Kirchmeier-Andersen 2013). Denne grammatiske påvirkning opleves som mere gennemgribende end den på ordniveau og derfor også som mere bekymrende (van Leeuwen 2021), selvom man kan pege på at påvirkningen ikke er ny: Flertalsformen *slåbroks* kan dateres til 1834 (van Leeuwen 2021), og den transitive brug af *gro* kan dateres til 1894 (jf. Ordbog over det danske Sprog, *gro* 4).

Hvordan og i hvilken grad dansk talesprog er påvirket af engelsk, er ikke blevet undersøgt i samme udstrækning som påvirkningen af skriftsproget. Det betyder fx at da Dansk Sprognævn i november 2019 i en pressemeddelelse udmeldte at engelskpåvirkningen af dansk er lav i avistekster (Dansk Sprognævn 2019), blev der sat spørgsmålstegn ved udmeldingens generaliserbarhed fordi engelsk ”i de sidste 20 år er kommet til at fylde mere og mere i det talte hverdagssprog” (Nørmark 2020). Uanset om det udsagn er sandt eller ej, sætter det fokus på et generelt problem ved de undersøgelser der handler om engelskpåvirkningen af dansk, nemlig at vi mangler undersøgelser af i hvilken grad dansk talesprog er påvirket af engelsk. Det hænger naturligvis sammen med at det er vanskeligt at indsamle naturligt talesprog: “The unmonitored style – casual speech – is the one that sociolinguistics want most to study, and it is the one that cannot be elicited by any foolproof devices” (Chambers 1995: 6). I de senere år er man begyndt at interessere sig for en ny talesproggenre hvor man kan undersøge ”almindelige” menneskers afslappede talesprog, nemlig tv-dialog og ikke mindst realityshows. Genren er let tilgængelig og tilstrækkelig omfattende til kvantitative analyser, samtidig med at man kan antage at der er tale om relativt naturlige samtalsituationer (Fjeld og Kristiansen upubliceret). Således er da også flere undersøgelser der tager udgangspunkt i den engelske påvirkning af talesproget i netop realityshows, fx Sharp 2001 for svensk, Fjeld og Kristiansen upubliceret for norsk, Zenner et al. 2015 for hollandsk, og Heidemann Andersen 2020 og Heidemann Andersen og

Rathje 2022 for dansk. Disse undersøgelser peger på at der er en vis indflydelse fra engelsk i især unges talesprog, ikke mindst i forhold til brugen af engelske bandeord, men vi mangler stadig undersøgelser af hvor mange forekomster af engelske lån der findes i andre typer talesprog og i andre generationers talesprog i dansk.

Formålet med denne artikel er derfor at give et indblik i engelskpåvirkningen af dansk talesprog gennem et udvalg af tv- og radioprogrammer der er målrettet forskellige generationer. Hensigten er af finde ud af hvor kraftig engelskpåvirkningen er i disse programmer, og om der er forskel på antallet af engelske lån i forhold til programmernes indhold og målgruppe. Artiklen tager altså udgangspunkt i det sprog vi hører i tv og radio, og skal således ses som et supplement til andre undersøgelser af brugen af engelsk i dansk talesprog.

Tidligere undersøgelser af engelske lån i dansk talesprog

Som nævnt findes der kun relativt få undersøgelser af brugen af engelske lån i dansk talesprog. Den ældste (større) undersøgelse indgår i Pia Quists ph.d.-afhandling fra 2005, hvis omdrejningspunkt er sproget og adfærden hos unge i 1.g. på et gymnasium i København. Quists afhandling har ikke brugen af engelske lån blandt unge som det primære fokus, og derfor indeholder den ikke en samlet optælling af hvor mange engelske lån de unge bruger i alt i forhold til det samlede antal ord. Der findes dog en optælling af hvor mange engelske lån den enkelte informant anvender, hvilket er mellem 0 % og 1 % (Quist 2005: 248).

Den næste større undersøgelse er Marianne Rathjes ph.d.-afhandling fra 2010, der handler om generationssprog, herunder forskellige generationers brug af engelske lån. I afhandlingen vises det at unge i alderen 16-19 år bruger 1,2 % engelske lån i samtaler med andre unge.

Den nyeste undersøgelse er i omfang ikke på niveau med de to ph.d.-afhandlinger, men har til gengæld brugen af engelske lån som fokus. Undersøgelsen tager udgangspunkt i realityprogrammet *Ex on the beach*, og den viser at de unge i dette program bruger 1,9 % engelske lån (Heidemann Andersen 2020).

De 3 undersøgelser er ret forskellige i deres design og dermed svære at sammenligne. Deltagerne i Quists undersøgelse er gymnasieelever der kender hinanden på forhånd, og de optages mens de spiller et spil sammen. I Rathjes undersøgelse kender deltagerne ikke hinanden, og optagelserne foregår på en cafe hvor de drikker kaffe i ca. 30 minutter. I Heidemann Andersens undersøgelse kender deltagerne ikke hinanden på forhånd, men lærer hurtigt hinanden ret godt at kende da de bor sammen i den periode hvor realityshowet optages.

Dertil kommer at også definitionen af hvad der tæller som et engelsk lån, er ret forskellig. Rathje (2010: 159 f.) medtager direkte lån der er indlånt efter 1850¹, uanset om de er tilpasset dansk struktur eller ej, mens Quist (2005: 233) skelner mellem ”ord og fraser som vurderes som engelske”, fx *yellow*, *two*, *yes* og *I don't know*, og ”ord som oprindeligt kommer fra engelsk, men som nu er så almindelige blandt dansktalende at de må betegnes som danske”, fx *fuck*, der som verbum kan bøjes på dansk (fx *at fucke med nogen*). Denne lidt løse definition må betyde at der ikke regnes med nogen aldersgrænse for hvilke ord der medtages, at der kun medtages direkte lån, og at engelske ord der er blevet tilpasset dansk morfologi, altså regnes som danske ord. I Heidemann Andersens undersøgelse indgår der foruden direkte lån også pseudolån og hybrider (se mere om disse låntyper i afsnittet *Undersøgelsens afgrænsning*), men for alle låntyper gælder det at de kun medtages hvis de er indlånt efter 1945. Man er derfor nødt til at tage en række forbehold når resultaterne af de tre undersøgelser sammenlignes, men hvis vi holder os til Rathje 2010 og Heidemann Andersen 2020, som er de to undersøgelser der trods alt minder mest om hinanden, er der en stigning i antallet af engelske lån i unges talesprog fra 1,2 % i 2010 til 1,9 % i 2020.

Hvis vi vender blikket mod udenlandske undersøgelser, er det igen vanskeligt at lave sammenligninger fordi den metodiske tilgang til undersøgelserne er forskellig. Fx har den svenske forsker Harriet Sharp i en afhandling fra 2001 undersøgt unge svenskeres brug af engelske lån i en Big Brother-lignende udsendelse og kommer her frem til at der er 2,5 % engelske lån (Sharp 2001), altså umiddelbart en del flere lån end i fx Heidemann Andersen 2020. Sharp medtager imidlertid også navne og gamle låneord som *film* og *job*, og dermed kan undersøgelsen ikke umiddelbart sammenlignes med de danske undersøgelser.

Artiklen her er designet på en sådan måde at dens resultater er direkte sammenlignelige med flere tidligere undersøgelser, både udenlandske (Selback & Sandøy 2007) og danske (Heidemann Andersen 2019; Heidemann Andersen 2020; Heidemann Andersen & Rathje 2022). Derved gives der et bedre fundament for at belyse antallet af engelske lån i forskellige typer af talesprog og i skriftsproget end det hidtidige undersøgelser har givet. Således er de metodiske valg (og fravalg) der er foretaget i artiklen her, en konsekvens af et ønske om at undersøgelsens resultater skal være sammenlignelige med andre tilsvarende undersøgelser, først og fremmest Selback & Sandøy 2007 og Heidemann Andersen & Jarvad 2019.

¹ Det betyder fx at *okay*, der er det hyppigste ord i denne undersøgelse, medtages.

Data

Dataene udgøres som tidligere nævnt af sprog fra udvalgte radio- og tv-programmer, alle sendt fra dr.dk i januar eller februar 2021. Dr.dk er valgt fordi man her kan finde et bredt udvalg af programmer der henvender sig til forskellige aldersgrupper, men tv-kanalen kunne for så vidt også have været en anden ”bred” kanal, fx TV 2.

Programmerne er udvalgt således at der for radioprogrammernes vedkommende er tale om samtaler mellem en ”vært” og en eller flere ”gæster”, altså dialoger, mens der for tv-programmernes vedkommende enten er tale om programmer med en vært (og evt. en eller flere gæster) eller om dokumentarer med flere medvirkende. Derudover henvender de undersøgte programmer sig til forskellige aldersgrupper, her unge såvel som voksne, ligesom indholdet af programmerne er forskelligt.

Radioprogrammerne udgøres af podcastene *Genstart* (samtale med tidligere udenrigsminister Martin Lidegaard om naturgasledningen Nordstream), *Sara & Monopole* (med musikeren Kristian Leth, entertaineren Jacob Haugaard og tidligere statsminister Helle Thorning-Schmidt) og *Vildt Naturlig* (med biologerne Vicky Knudsen og Johan Olsen i samtale med lektor Lasse Jacobsen). Der er excerperet 25 minutter fra hvert program, og dermed er der ca. halvanden times radioudsendelser i alt.

Tv-programmerne består af 3 afsnit af dokumentaren *Niende* (om en gruppe elever fra 9. klasse på Det Fri Gymnasium, 45 minutter i alt), 1 afsnit af en dokumentar om bloggeren og influenceren *Fie Laursen* (30 minutter) og 1 afsnit af dokumentaren *Forsvundne danskere* (30 minutter). Dertil kommer en række udsendelser for lidt større børn og unge, nemlig *Nørd: Trickshots* (2 udsendelser, i alt 10 minutter) og *Ultra Gaming* (3 forskellige udsendelser med forskellige tips til gamerudstyr, tricks til når man spiller Fortnite og en udsendelse om at deltage i en gameturnering, ca. 75 minutter i alt). Dermed er der excerperet ca. to en halv times tv.

Indholdet af radioprogrammerne kan beskrives som udenrigspolitik, underholdning og natur. Indholdet af tv-programmerne kan beskrives som underholdning, ungdomsliv og ”livskrise”. Med det sidste henvises der til dokumentaren om Fie Laursen, der har psykiske problemer og skal forsøge at genfinde sin hverdag efter et selvmordsforsøg, og *Forsvundne danskere*, hvor en kvinde leder efter sin forsvundne far.

Tv og radio som forskningsdata

I en undersøgelse fra 2005 viser Tagliamonte og Roberts at brugen af forstærkende adverbier (fx *very*, *so*, *really*) i tv-serien *Friends* er meget lig den man finder i tilsvarende studier af naturligt talesprog. På den baggrund konkluderer de to forfattere at det sprog man finder i medierne, afspejler naturligt forekommende talesprog, og at tv-data kan frembyde interessante og informative data der kan bruges til sociolingvistiske studier. Andre undersøgelser har vist hvordan ord og udtryk kan spredes fra populære tv-serier og reklamer til almensproget (Tagliamonte 2012:41 med henvisning til Romaine 1994: 34; Coupland 2007), ligesom det også er blevet vist at tv-serier kan være en medvirkende faktor i udbredelsen af udtaleforandringer (Stuart-Smith 2011; Stuart-Smith et al. 2013). Disse undersøgelser bekræfter at tv-dialog bør betragtes som seriøse forskningsdata der kan danne grundlag for systematiske sproglige undersøgelser (jf. også Bednarek 2010:2; Beers Fägersten 2016:5).

De data der indgår i artiklen her, består ikke af fiktions-tv, men derimod af forskellige dokumentarer og programmer hvor der er en eller flere værter og en eller flere gæster, hvoraf en del er kendte personer der er vant til at begå sig offentligt. Værterne er ikke nødvendigvis uddannede journalister, men man må formode at de – ligesom fx de tidligere ministre der medvirker i flere af programmerne – har fået en eller anden form for medietræning, hvilket kan have betydning for hvor ”naturligt” deres sprog er. Man kan fx forestille sig at værterne og deres gæster tilpasser deres sprog til hinanden (altså akkommoderer, jf. Giles og Powesland 1975) og til tilstedeværelsen af et publikum (”the most important and certainly the most researched component of mass media”, jf. Bell 1991: 84) når de taler sammen, ligesom også programmernes genre kan have betydning for det sprog der anvendes (se fx Rathje & Kjærgaard 2009 for en analyse af sproget i forskellige programmer i DR). Dermed kan man altså sætte spørgsmålstegn ved i hvilken udstrækning der er tale om ”naturligt” talesprog i de data der ligger til grund for analyserne her. Alt andet lige vil de fleste mennesker formentligt tale anderledes når de medvirker i en landsdækkende tv-kanal end når de er hjemme. Det betyder imidlertid ikke at det talesprog der forekommer i tv og radio, ikke er værd at undersøge: Uanset om det sprog der bruges i programmerne, er naturligt eller ej, høres det af mange mennesker og kan dermed påvirke sproget hos de personer der hører eller ser programmerne (Bednarek 2010: 10; Beers Fägersten 2016: 5 ff.). Dertil kommer at dokumentarerne følger de samme personer over en længere periode, og ligesom man antager at deltagerne i gruppesamtaler der kender hinanden godt, har tendens til hurtigt at glemme tilstedeværelsen af en båndoptager (Kotsinas 1994: 32), kan man

formode at deltagerne i de dokumentarprogrammer der indgår i undersøgelsen her, ikke nødvendigvis har tænkt over at de blev filmet, i hvert fald ikke hele tiden.

Undersøgelsens afgrænsning

I denne artikel undersøges mængden af engelske lån i sproget i radio og tv. I lighed med mange andre undersøgelser af engelskpåvirkningen (se fx Heidemann Andersen & Jarvad 2019) er der udelukkende fokus på direkte lån (fx *influencer*), pseudolån (fx *bakeoff*, der er dannet herhjemme af engelske bestanddele, og som kun den der er god til engelsk, kan identificere som en ikke-engelsk dannelse) og hybrider (fx *flagermusdetektor*, der består af et dansk ord og et engelske ord). Dermed ses der altså bort fra indirekte lån, der fx er den billedlige brug af *netværk* om 'en persons samlede relationer til andre' og oversættelsen *nykritik* af *new criticism*. Dette fravalg af de indirekte lån har flere årsager. For det første kan det være vanskeligt at identificere de indirekte lån fordi de jo ligner hjemlige ord (jf. også Nørby Jensen 2019: 215). Man skal således have et godt kendskab til engelsk for at vide at *danseteater* og *fattigdomsgrænse* er oversættelser af hhv. *dance theatre* og *poverty level/poverty line*. For det andet er det ofte vanskeligt med sikkerhed at afgøre om det der måske umiddelbart kunne ligne et indirekte lån, ikke lige så vel kunne være dannet herhjemme. Fx er *miljøvenlig* ifølge ordbogen *Nye ord i dansk 1955 til i dag* klassificeret som en oversættelse af engelsk *environmentally friendly*. Ordet er første gang registreret i 1969, og i 1996 er ordet *klimavenlig* registreret første gang. Men er *klimavenlig* en oversættelse af engelsk *climate friendly*, eller er det skabt herhjemme i lighed med *miljøvenlig*? Det er stort set umuligt at afgøre, og klassificeringsvanskeligheder af denne type er da også velkendte inden for forskning i såvel neologismer (Nørby Jensen 2019) som anglicismer. Det er formentlig årsagen til at man i den internationale anglicismeforskning ofte har undladt at inddrage indirekte lån i nævneværdig grad (Fiedler 2012: 247; Sunde 2019: 23ff.). Og sidst men ikke mindst muliggør fravalget af de indirekte lån at resultaterne af undersøgelsen her kan sammenlignes direkte med andre, tilsvarende undersøgelser, ikke mindst af den engelske påvirkning af dansk talesprog.

I modsætning til en del tidligere undersøgelser (Heidemann Andersen 2019; Heidemann Andersen 2020) indgår der i undersøgelsen ikke blot låneord på enkeltordsniveau (fx *sweatpants* og *online*), men også fraser (fx *keep on track* og *no more mr. nice guy*) og navne (fx *Pleasant Park*, der er navnet på et område i computerspillet Fortnite, og *Missing People*, der er navnet på en organisation der leder efter forsvundne mennesker). Såvel navnene som fraserne optræder dog

separat i optællingerne således at det er muligt at lave direkte sammenligninger med tidligere undersøgelser.

Lån efter 1945

Det er velkendt at vi i dansk har indlånt ord fra engelsk i flere hundrede år (se fx Sørensen 1997; Jarvad 2018). De fleste af de ældste lån (fx *kirke*, *hird* og *kime*) er så tilpasset dansk at det kan diskuteres om de skal tages med i en undersøgelse af det engelske sprogs påvirkning af nutidsdansk. Som oftest trækkes der da også en streg i sandet for hvor gamle lån man vil tage med, således at de allerældste lån sorteres fra (se fx Graedler 1998). Det gælder også undersøgelsen her hvor der kun er medtaget ord der første gang er dokumenteret i dansk i 1945 eller i tiden herefter. Denne grænse er trukket af flere årsager. For det første er de fleste af de engelske ord vi indlåner i dansk, af nyere dato. I en undersøgelse af mængden af engelske lån i avistekster konkluderer Gottlieb således at langt de fleste engelske lån i aviserne Berlingske og Information er indlånt efter 1945 (Gottlieb 2020: 148 f.), og også blandt nye ord stiger mængden af engelske lån jo nærmere nutiden vi kommer (Nørby Jensen 2019). For det andet er ældre lån ofte så indarbejdede i dansk at de ikke længere føles fremmede (jf. ord som *fjæs*, der kommer af engelsk *face*, og *splejse*, der kommer af engelsk *splice*), selvom ”fremmedhed” ikke nødvendigvis er noget man kun forbinder med nye lån (jf. Graedler 1998: 55): Gamle lån (fx *gentleman*, der er lånt i begyndelsen af det 19. århundrede) kan være helt utilpassede, mens nyere lån kan være helt tilpassede. (fx *nørd*, der er dokumenteret første gang i 1985 i forbindelse med filmen *Revenge of the Nerds*, og dermed er et eksempel på et ord der er blevet indlånt via massemediernes, jf. også Romaine 1994). Hovedreglen er dog at engelske lån der er blevet indlånt efter 1945, ikke tilpasses dansk ortografi, morfologi og fonetik (Heidemann Andersen & Jarvad 2008; Heidemann Andersen & Rathje 2008; Jarvad 2019). For det tredje muliggør denne begrænsning i udvalget af anglicismer igen direkte sammenligninger med tidligere undersøgelser, ikke mindst den hidtil største undersøgelse inden for området, nemlig Moderne importord i Norden (Sandøy & Selback 2007) og det efterfølgende projekt Moderne importord i Dansk (Heidemann Andersen & Jarvad 2019).

Dateringen af ordene er primært foretaget ved hjælp af Sprognævnets ordbog *Nye ord i dansk 1955 til i dag*, *Den Danske Ordbog*, *Ordbog over det danske Sprog* og Sprognævnets ordsamling, der indeholder avisudklip o.l. der er indsamlet af nævnets medarbejdere siden 1955, og som ofte indeholder nye ord og fraser og nye betydninger af gamle ord.

Metode

Studentermedhjælpere i Dansk Sprognævn har transskriberet alle de nævnte radio- og tv-programmer. De transskriberede tekster er efterfølgende blevet lagt over i Word, der automatisk tæller antallet af ord. Det samlede antal ord er optalt til 40082. Derefter er de engelske lån blevet exciperet af artiklens forfatter og lagt over i et excel-ark med angivelse af låneordets præcise forekomst, det leksem forekomsten repræsenterer, långiversprog, kilde osv. I de citerede dialoger angiver # kort pause, og overlap er markeret med kantet parentes.

Resultater: Engelske lån i danske radio- og tv-programmer

Det overordnede resultat af undersøgelsen fremgår af Tabel 1. Det fremgår af tabellen at der i alt er 370 engelske lån, 53 fraser og 129 navne:

Antal ord i alt	Antal engelske ord	Antal engelske fraser	Antal engelske navne
40082	370 (0,9 %)	53	129

Tabel 1: Engelske lån i danske tv- og radioprogrammer

Som det ses, er antallet af engelske lån 0,9 %. Sammenligner vi dette tal med lignende undersøgelser af mængden af engelske lån i skriftsprog og i andre typer talesprog (se Heidemann Andersen 2020; Heidemann Andersen 2021), fremkommer følgende tal:

	Skriftsprog	Skriftsprog	Talesprog	Talesprog
Genre	Avistekster	Ugeblade	Radio- og tv-programmer	<i>Ex on the beach</i>
Antal engelske lån	0,4 %	1,0 %	0,9 %	1,9 %

Tabel 2: Engelske lån i forskellige genrer

Tabel 2 viser først og fremmest at der helt overordnet er ret få engelske lån i de exciperede radio- og tv-programmer. Det skal dog understreges at der jo er tale om en relativt lille undersøgelse, og at inddragelsen af andre – og flere – programmer muligvis havde givet et andet resultat. Således viser Rathje og Kjærgaard (2009) i en undersøgelse af sproget i forskellige tv- og radioprogrammer fra DR at antallet af engelske lån var markant højere i ungdomsprogrammer (fx X Factor) end i tv-avisen. Derudover viser tabellen også at antallet af engelske lån i de undersøgte DR-programmer er højere end i avistekster, på niveau med

ugebladene, men lavere end i *Ex on the beach*. Disse forskelle er statistisk signifikante², og vi kan dermed sige at andelen af engelske lån afhænger af hvilken type skriftsprog eller hvilken type talesprog der er tale om. Tabellen viser også at andelen af engelske lån er højere i talesprog end i skriftsprog. Også denne forskel er statistisk signifikant³. De hyppigste ord er *fucking*, *fake* (der som beskrevet senere bruges i *Nørd*-programmerne) og *fuck*.

Ud over de 370 låneord er der 53 fraser og 129 navne i materialet (jf. Tabel 1). Knap halvdelen (40 %) af fraserne stammer fra dokumentaren *Niende*, hvor vi finder faste udtryk som *oh my fucking god*, der også ofte optræder blandt unge i *Ex on the beach* (Heidemann Andersen & Rathje 2022) og mere tilfældige dannelser som *my very beautiful chair* og *we are gonna fight him, Clara*. Knap en tredjedel (31 %) af fraserne stammer fra *Ultra Gaming*-programmerne, hvor vi også finder udtrykket *oh my God* foruden udtryk som *thank you, thank you* og *what so ever*. Også i dokumentaren om Fie Laursen er der en del fraser (23 %), bl.a. *oh my God* og *hey bloggen*, der er en frase hun bruger, når hun henvender sig til sine følgere. Samlet set kan man sige at de engelske fraser næsten udelukkende anvendes i de programmer der er henvendt til børn og unge (og hvor børn og unge medvirker), og at der kun er ganske få fraser – eller slet ingen – i de programmer der henvender sig til et mere voksent publikum (dvs. radioprogrammerne og dokumentaren *Forsvundne danskere*). Det kunne tyde på at brugen af engelske fraser først og fremmest er et ungdomssprogligt træk, men det kan også spille ind at de emner der tales om i de ”voksne” programmer, er mere alvorlige emner. Med andre ord er undersøgelsen for spinkel til at man kan konkludere noget om anvendelsen af fraser med sikkerhed, men det kunne være interessant hvis andre undersøgelser kunne belyse emnet yderligere.

Hvad navnene angår, stammer 42 % fra *Ultra Gaming*-programmerne hvor der bliver afprøvet forskellige mus, fx *Aerox* og *Razorviper*, og 33 % stammer fra podcasten *Genstart*, hvor navnene *Nordstream 1* og især *Nordstream 2* optræder hyppigt. Derudover optræder *Facebook* også hyppigt.

Der er relativt få navne i de fleste af de excerperede programmer, og det kan ikke afgøres om brugen af engelske navne har noget med målgruppe eller programmernes indhold at gøre. Navnestoffet vil derfor ikke blive yderligere belyst.

² Der er brugt Pearson chi i anden-test. P-værdien er sat til 0,05.

³ Der er brugt en chi i anden-test for uafhængighed. P-værdien er sat til 0,05.

Engelske lån i forskellige tv- og radioprogrammer

Som nævnt er der altså 0,9 % engelske lån i de excerperede tv- og radioprogrammer. Der er imidlertid relativt store forskelle på antallet af lån i forhold til om der er tale om programmer fra tv eller radio og også i forhold til de enkelte programmer. Det bliver yderligere beskrevet i de følgende afsnit hvor først tv- og derefter radioprogrammerne bliver beskrevet.

I Tabel 3 vises det hvor mange engelske lån der findes i de excerperede tv-programmer.

Kilde	Antal ord	Antal engelske lån
<i>Fie Laursen</i>	4048	46 (1,1 %)
<i>Niende</i>	6279	78 (1,2 %)
<i>Forsvundne danskere</i>	4547	6 (0,1 %)
<i>Nørd</i>	920	40 (4,3 %)
<i>Ultra Gaming</i>	7941	160 (2,0 %)
I alt	23735	330 (1,4 %)

Tabel 3: Antallet af engelske lån i forskellige tv-programmer

Som det ses, ligger antallet af lån samlet set på 1,4 % i tv-programmerne, men antallet af lån svinger fra mellem 0,1 % i dokumentaren *Forsvundne danskere* til 4,3 % i *Nørd*. I de følgende afsnit vil antallet og arten af lån i de enkelte programmer blive beskrevet mere indgående.

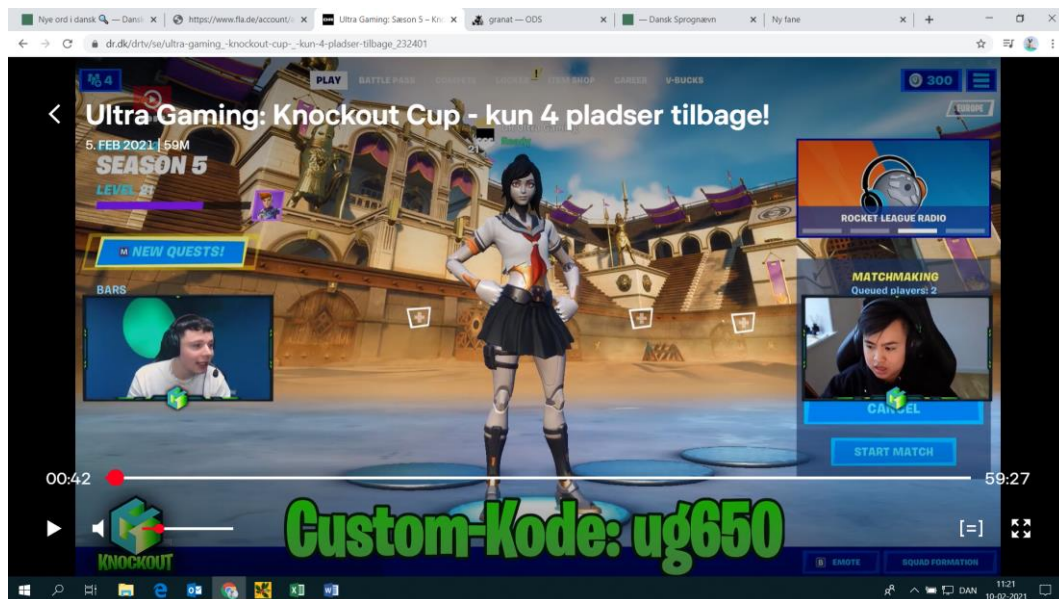
Nørd

Der er i alt 4,3 % engelske lån i de to *Nørd*-programmer. I det ene program skal man gætte om et trick er ægte eller ”fake”, fx om værten med ryggen til kan smide et stykke toast i en brødrister, eller om der er snydt sådan at det bare ser ud som om han rammer brødristeren. I dette program optræder ordene *trickshot* og *fake* mange gange, og de udgør tilsammen samtlige engelske lån der optræder i programmet. I det andet *Nørd*-program vises det hvordan man med forskellige tricks kan skabe uhygge i en trailer til en film, og i dette program optræder ordet *trailer* ofte. Ud af

de i alt 40 engelske ord der optræder i *Nørd*-programmerne, udgør *trickshot*, *fake* og *trailer* således 65 % af alle forekomsterne. Blandt de resterende ord findes velkendte ord som *cutte* og *slowmotion* og mere lejlighedsvis dannelser som *angry boat-sound*, der er en lydeffekt der kan skabe uhygge i en film.

Ultra gaming

Det næsthøjeste antal ord findes i de tre programmer der handler om tips og tricks til gamere. Udgangspunktet er i to af programmerne computerspillet *Fortnite*, der i 2019 blev kaldt verdens mest populære computerspil (<https://cfdp.dk/blog/gaming/fornite-skidt-og-kanel>). Det sidste af de excerperede programmer tager udgangspunkt i et andet meget populært spil, nemlig *Counter Strike*, der ligeledes er et af de helt store spil på verdensplan (Sunde 2019). Hverken *Fortnite* eller *Counter Strike* er oversat til dansk, og det betyder at der bruges mange spilrelaterede engelske ord når der games. Det fremgår bl.a. af nedenstående billede hvor værten, Sigge, i billedet til venstre taler med spilleren Tonse i billedet til højre, mens de spiller *Fortnite*:

Som det ses, hedder programmet *Ultra Gaming: Knockout Cup*, der er tale om *season 5, level 21*, der er *new quests*, under billedet af Tonse kan man *cancel* og *start match*. Derudover kan man trykke på *emote*, det vil sige at man kan få figuren

i spillet til fx at vinke, eller på *squad formation*, hvor man kan danne hold med andre spillere.

Selvom spillerne (her Sigge og Tonse) taler dansk sammen, fletter de mange engelske ord ind i deres sprog mens de spiller, hvilket bl.a. fremgår af nedenstående uddrag:

Tonse: se mig i killfeedet

Sigge: flames tonse okay wow der er mange flames dude

Tonse: flames on top

Sigge: vi sidder bare lige nu spectater vi en der hedder avoid_pedersen okay
det er også han finder også nogle minisponsorer og har et big shield
wow det er luksus at finde det de- det kan vi li

Tonse: Ja

Sigge: du har også [allerede et kill]

Tonse: [det rimelig lækkert] jeg har et kill her

I uddraget optræder der ord som *kills*, *flames* og *big shields* foruden en enkelt frase (*flames on top*), og de henviser alle til forskellige handlinger eller forskelligt udstyr som er knyttet til selve spillet. I en undersøgelse af sproget hos unge drenge der spiller Counter Strike, beskriver Lønsmann hvordan drengens sprog er ”en blanding af dansk og engelsk og gamersprog” (Lønsmann 2009: 1142). *Gamersprog* karakteriseres som engelske ”gamer-ord” (her fx *killfeedet* og *big shield*, dvs. ord der er direkte relateret til selve spiller), men altså ikke er en del af den almensproglige brug af engelske lån i befolkningen som sådan. Dermed kan man sige at spillernes brug af ”gamerengelsk” har argotlignende træk hvor de engelske ord både trækker tråde til en engelsksproget terminologi (der anvendes på verdensplan) og til en subkultur hvor det at bruge engelske lån skaber ungdomsidentitet og samhørighed med gamerkulturen (Preisler 1999; Heidemann Andersen 2004; Lønsmann 2009). Endelig skal det også nævnes at unge udøvere af e-sport har udtalt at de bl.a. bruger engelske lån for at ”hype opp laget” under vigtige kampe og for at tilføre samtalen mere humor (Sunde 2019: 150 f.). Begge dele er ikke helt uvæsentlige elementer i et tv-program der skal tiltrække og fastholde unge seere.

Det dominerende sprog er dansk, mens engelsk først og fremmest bidrager med enkeltord, der tilpasses dansk morfologi: Substantiverne tildeles et køn (*killfeedet*, *et kill*), og verbet (*spectater*) bøjes på dansk. En gennemgang af de øvrige substantiver og verber viser samme mønster: Køn tildeles altid (fx *vinder lige gamet her* og *så han kan liste ud af smoken*), og verberne bøjes (fx *alle kan bare joine*,

han rocketlauncher lige sig selv og uanset hvad så bliver du oneshoted i hovedet). Dog beholdes det engelske flertals-*s* ofte (fx *to* [tallet to] *kills her* [stedordet *her*]). I Sundes undersøgelse ses et tilsvarende mønster: De engelske verber tilpasses norsk morfologi, mens "[d]en engelske flertallsmarkøren synes (...) å være det foretrukne bøjningsaffikset for engelske substantiv i ubestemt form flertall, og engelsk flertalssbøying må dermed sies å være et produktivt trekk for engelske substantiv i dataspillsjargongen" (Sunde 2019: 144). Samme konklusion kan drages om undersøgelsen her hvor det engelske flertals-*s* ligeledes anvendes hyppigt, men hvor alle andre ordklasser primært tilpasses dansk morfologi.

Niende

I dokumentaren *Niende* medvirker en gruppe unge der går i 9. klasse på det Fri Gymnasium i København. Optagelserne består dels af selvoptagelser, dels af interviews med de unge. De unge bruger alle engelske lån, men der er forskel på i hvilke situationer de bruger mange engelske lån, og i hvilke situationer de bruger færre engelske lån. I det følgende citat beskriver en af deltagerne, Svea, en af de andre piger og hendes tøjstil sådan her:

altså hun- hun kan godt lide at dress up jeg tror det er meget sådan noget med hvordan hun har det fx jeg ved når hun har mens [forkortelse for menstruation] så går hun i sådan sweatpants og sådan hættetrøje og hættten på og sådan ikke gider snakke med nogen nærmest ikke sådan nogle dage har hun og så andre gange så kan hun bare du ved selvbruner på og highlighteren on og så bare være sådan der helt fresh i tøjstil og hvor hun bare ser brandgodt ud altså

De lån og fraser der bruges, er relateret til tøj (*sweatpants*) og makeup (*highlighteren on*), og derudover er der også et adjektiv (*fresh*), som er et slangpræget ord (jf. Slangordbogen, Christensen 2022).

Andre gange er antallet af engelske lån lavere, og det gælder ikke mindst når det er mere alvorlige ting der tales om. Svea er kæreste med en af de andre deltagere, Bertram, der skal på efterskole efter 9. klasse. De ved begge at det kan give problemer for deres forhold, og Svea siger:

jeg tror vi begge to godt ved at # det kommer ikke til at fungere med sådan et langdistanceforhold
jeg synes jo det er pissenederen jeg har jo fundet en kæreste der er fucking nice

og jeg har det pissefedt med og så skal man bare lige pludselig sige farvel til ham fordi at sådan er det bare agtigt men vi ved jo begge to godt måske at det er bedst at- at vi ligesom splittes på et tidspunkt agtigt og sådan ligesom har hver vores ting.

Det eneste engelske lån Svea bruger i uddraget, er frasen *fucking nice*, Sproget er uformelt og indeholder fx flere bandeord (*fucking*, *pisse-*) og træk fra ungdomssproget (*nederen* og *-agtig*), men det er altså ikke præget af mange engelske lån, muligvis fordi det emne der tales om, er alvorligt. Svea er efter alt at dømme faktisk meget ked af at Bertram skal på efterskole fordi det kan komme til at ødelægge deres forhold. Med andre ord er der igen tegn på at brugen af engelske lån, i hvert fald til en vis grad, afhænger af hvilke emner der tales om. Emner som tøj og makeup ”kalder” simpelthen på flere engelske lån end kærestesorger⁴. Undtagelsen herfor er dog formentlig brugen af bandeord, ikke mindst bandeordet *fucking*, der vist stort set altid kan bruges, uanset hvilket emne man taler om (se fx Heidemann Andersen & Rathje 2022).

Fie Laursen

Fie Laursen er i Danmark kendt for sit virke som blogger og influencer og for sin medvirken i adskillige realityprogrammer, bl.a. *Ex on the beach*. Dokumentaren på dr.dk handler dog ikke direkte om hendes liv i rampelyset, men mere om hvordan hun forsøger at få sin hverdag til at fungere igen efter et psykisk sammenbrud.

De engelske lån der forekommer i dokumentaren, er meget koncentreret omkring Fie Laursens liv på de sociale medier. Det betyder at ord som *blogger*, *instagramstory*, *instagramme*, *videoblog* og *online* fylder en del, men derudover er der også flere eksempler på at der bruges engelske bandeord, fx *fucking* og *shit*, såvel som skældsord (altså nedsættende ord der bruges direkte om en person), fx *bitch*.

Som nævnt medvirker Fie Laursen også i realityprogrammet *Ex on the beach*, nærmere bestemt i sæson 2. *Ex on the beach* indgår i Sprognævnets talesprogsgrupper og har som nævnt tidligere været genstand for undersøgelser af brugen af engelske lån i dansk. Det er derfor oplagt at undersøge om der er forskel

⁴ Diskussionen om hvilke engelske ord der er ”nødvendige” i den forstand at de fx udfylder et semantisk hul, og hvilke der er unødvendige fordi vi allerede har et dansk ord, er taget op andetsteds (Heidemann Andersen 2020). Det fremgår af denne diskussion at der kan være andre grunde til at bruge engelske lån end semantikken, fx stilistiske. Man kan derfor ikke sige at *sweatpants* er et unødvendigt lån fordi vi allerede har træningsbukser, eller at *fresh* kunne erstattes af *frisk*. *Sweatpants* er et ord unge bruger, mens midaldrende og ældre bruger træningsbukser, og *fresh* er ikke helt det samme som *frisk*.

på hvor mange engelske ord Fie Laursen bruger i de to programmer. Af hensyn til undersøgelsens størrelse indgår der her kun de første afsnit af sæson 2 af *Ex on the beach*. Tabel 4 viser hvor mange ord Fie Laursen bruger i de to programmer, og hvor mange engelske ord hun bruger. Der er i tabellen kun talt på Fie Laursens eget sprog, det vil sige at alle ytringer som andre kommer med, er frasorteret.

	Antal ord i alt	Antal engelske ord	Låneordsfrekvens
<i>Ex on the beach</i> , sæson 2, afsnit 1-2	1993	31	1,56 %
DR-dokumentar	2956	45	1,52 %

Tabel 4: Fie Laursens brug af engelske lån

Som det ses, bruger Fie Laursen stort set samme antal engelske lån i *Ex on the beach* som i dokumentaren, på trods af forskellen mellem de to programmer. Mens *Ex on the beach* er et underholdningsprogram hvor det lønner sig at feste, drikke og flirte, handler DR-dokumentaren som nævnt om hvordan Fie Laursen prøver at finde fodfæste igen efter en turbulent periode i sit liv. I *Ex on the beach* præsenterer hun sig sådan her:

Mit navn er Fie Laursen, jeg er 22 år gammel og jeg er the queen of reality. Jeg føler jeg har hele pakken, jeg ved ikke hvad jeg mangler, jeg har jo opereret mig til alt.

Fie Laursen er en ret fremtrædende figur i sæson 2 af *Ex on the beach*. Hun fester og drikker som man helst skal i det program, hun har (meget hurtigt) sex med en af de mandlige deltagere, og hun giver i det hele taget udtryk for at hun trives med den ekspressive livsstil der er omdrejningspunktet i programmet. Senere får hun dog psykiske problemer der er så alvorlige at hun prøver at tage sit eget liv. I det excerperede afsnit af DR-dokumentaren ser man hvordan hun prøver at finde tilbage til et mere "normalt" liv, og hvordan et tilfældigt møde med nogle skolebørn der gerne vil have taget et billede af hende, medfører angst og ubehag. Mødet med børnene får hende til at reflektere over hvorfor hun har det så dårligt med sig selv, og hun siger bl.a.:

jeg var i et parforhold som var meget destruktivt og jeg oplevede at mine grænser blev overtrådt og øhm mine venner og familie sagde at jeg skulle gå men det gjorde jeg ikke før at det hele var for sent og jeg fandt mig selv i et sort hul hvor det hele blev værre og værre altså jeg røg bare ned i sådan noget hvor jeg havde sådan en følelse af hvis jeg dør så dør jeg altså

I dokumentaren er der flere sekvenser der handler om hvordan Fie Laursen har det psykisk, og i disse sekvenser er der ingen eller meget få engelske lån. De engelske lån ses til gengæld ofte der hvor der fx er flashbacks til hendes liv som realitystjerne. I en kommentar til disse klip, hvor hun fester, danser udfordrende og er fuld, siger hun ”det blev en del af mit image fuckboys fester og bare at dele det hele filme det hele alt skulle filmes”. Det er denne livsstil hun i dokumentaren forsøger at vende ryggen til efter det mislykkede selvmordsforsøg. Analysen viser altså at selvom antallet af engelske lån er nogenlunde det samme i de to programmer, er der tilsyneladende forskel på hvilke sekvenser der indeholder engelske lån, og hvilke der ikke gør. Sekvenser der viser et løssluppet ungdomsliv, indeholder således flere engelske lån (ikke mindst det allestedsnærværende bandeord *fucking*) end sekvenser der handler om psykisk sygdom. Med andre ord ændrer Fie Laursen ikke sprog i forhold til antallet af engelske lån i de to programmer, men hun varierer sit sprog alt efter hvad der tales om.

Forsvundne danskere

Dokumentaren om forsvundne danskere indeholder meget få engelske lån. Det eneste engelske lån der forekommer i det excerperede afsnit, er substantivet *drone*⁵. De meget få engelske lån i *Forsvundne danskere* kan hænge sammen med alvoren i programmet, hvor frivillige i organisationen Missing People hjælper politiet med at lede efter forsvundne danskere. I det excerperede program leder man efter en ældre, dement mand, der er forsvundet, og som senere findes død på en mark. Udsendelsen handler først og fremmest om den magtesløshed de pårørende befinder sig i, og om hvordan Missing People griber selve eftersøgningen an. Der er med andre ord alvorlige emner der tilsyneladende medfører et ret lavt antal engelske lån.

Delkonklusion: Engelske lån i tv-programmer

Undersøgelsen af hvor mange engelske lån der findes i tv-programmerne, har vist at der i gennemsnit er 1,4 % engelske lån, hvilket er lidt lavere end antallet af engelske lån i realityprogrammet *Ex on the beach*. Den viser dog også at antallet af engelske lån afhænger af hvilket program der er tale om; således ligger antallet af engelske lån på 0,1 % i programmet *Forsvundne danskere* og på 4,3 % i underholdningsprogrammet *Nørd*. Undersøgelsen peger også på at antallet af

⁵ *Drone* er her klassificeret som et direkte lån, bl.a. fordi USA tog patent på dronfly i 1992, samme år som ordet er registreret første gang i dansk, jf. *Den Danske Ordbog*. Ordet kan dog også klassificeres som et betydningslån.

engelske lån varierer alt efter indholdet i de excerperede programmer således at de optagelser der handler om alvorlige emner, fx sygdom og sorg, indeholder færre lån end de optagelser der er ren underholdning og fx handler om fest, druk og spil.

Radioprogrammer

Også de excerperede radioprogrammer er blevet undersøgt med henblik på klarlægge hvor mange engelske lån der er i de enkelte programmer. Resultatet fremgår af tabel 5.

Kilde	Antal ord	Antal engelske lån
Podcast: <i>Genstart</i>	4141	3 (0,07 %)
Podcast: <i>Sara & Monopolet</i>	6525	29 (0,44 %)
Podcast: <i>Vildt Naturlig</i>	5681	8 (0,14 %)
I alt	16347	40 (0,24 %)

Tabel 5. Dr.dk: radio

Det mest iøjnefaldende ved Tabel 5 er at antallet af engelske lån her er meget lavt. I podcasten *Genstart* er der kun 3 lån, nemlig *amber lager-fadøl*, *mindset* og *spice* (sb.). *Vildt Naturlig* indeholder 8 lån hvoraf ordet (*flagermus*)*detektor* tegner sig for tre af forekomsterne. Derudover optræder *info*, *tjek* (sb.) og *sweep* (sb.) og *sweepe* (vb.). Ordene er velkendte i dansk i den forstand at de findes i fx *Retskrivningsordbogen*, bortset fra *sweep* og *sweepe*. Disse ord bruges et par minutter inde i podcasten, der handler om flagermus. En af værterne, Johan Olsen, spørger til det at flagermus orienterer sig ved hjælp af lyde:

Johan: klarer de sig med en frekvens

Lasse: det er der nogen der gør øh langt de fleste de øh udsender det vi kalder et bredbåndet signal så det øh indeholder mange frekvenser med det er som det vi kalder et sweep så det starter ved de fleste med en meget høj frekvens og så øh øh sweeper de ned til en lavere frekvens

I citatet signalerer Lasse Jacobsen på to forskellige måder at han bruger et ord fra andet sprog. Den første gang bruger han det man kan kalde en metasproglig kommentarer, altså ”det vi kalder et sweep”. Med dette *vi* refererer han formentlig

til at *sweep* er en fagterm som bruges af biologer, og som han ikke forventer at alle der lytter til *Vildt Naturlig*, kender. Næste gang han bruger ordet (her som verbum *sweeper*) siger han *øh* to gange. Dette tøvesignal markerer formentlig at han nu signalerer at han skifter sprog⁶. Dette fænomen kaldes også flagging (Poplack et al. 1988), der er tøvesignaler, gentagelser o.l. der markerer at et sprogskifte finder sted. I de øvrige tv- og radioprogrammer er der ikke tilsvarende eksempler på flagging, og fænomenet vil derfor ikke blive omtalt yderligere her.

Der er flest engelske lån i *Sara & Monopolet*, men der er stadig tale om et meget lavt antal, nemlig 33, hvilket er under en halv procent. Det hyppigste lån er *sms* (4 forekomster) efterfulgt af *crazy* (3 forekomster), *podcast* (3 forekomster) og *dumpe* (3 forekomster; en forekomst er i betydningen 'slå op med', to forekomster er i betydningen 'smide væk'). Andre lån er *entertainer*, *hit*, *single* (adj.), *album*, *moment* (udtalt på engelsk), *dickmove* ('tarvelig eller ond handling'), *douche* (for *douchebag*, dvs. 'usympatisk, og opblæst person') og *story*. En håndfuld af ordene tilhører det uformelle, slangprægede sprog og er ikke nødvendigvis kommet ind i ordbøgerne endnu, heller ikke i *Nye ord i dansk 1955 til i dag*, men resten tilhører almensproget og findes i almensproglige ordbøger, fx Retskrivningsordbogen.

Alt i alt kan man konkludere at det er muligt at høre podcasts på dr.dk hvor der bruges relativt få engelske lån, men det skal endnu engang understreges at datamaterialet er for spinkelt til at man kan drage nogen egentlige konklusioner. De tre podcasts er således alle henvendt til et voksent publikum, og det er muligt at andre podcasts der i højere grad er henvendt til børn og unge, ville give et andet resultat.

Engelske bandeord i radio og tv

Det er velkendt at der er relativt mange bandeord i unges sprog (Rathje 2010), men selvom såvel *Nørd*-programmerne som *Ultra Gaming*-programmerne har unge værter der henvender sig til et ungt publikum, er det meget begrænset hvor mange engelske bandeord man finder i de to programmer. I *Ultra Gaming*-programmerne forekommer *fucked* 1 gang (*vi er fucked hvis ikke det fungerer det her*), mens *fuck* kun forekommer i frasen *what the fuck*. I *Nørd*-programmerne bruges *fuck* to gange i den halve sætning *fuck i – fuck*. Dermed adskiller de to programmer sig fra

⁶ Det kan diskuteres om der tale om et egentlig kodeskift her, men i og med at kodeskift kan bestå af enkeltord (Myers-Scotton 1993:5), og sprogbrugeren i øvrigt de gange han bruger ordet *sweep/sweeper*, markerer det sprogligt, kan man argumentere for at der her er tale om kodeskift. Materialet er dog for spinkelt til at denne diskussion kan udfoldes.

ungdomsdokumentarerne *Niende* og *Fie Laursen*, hvor der er en del engelske bandeord, nemlig hhv. 30⁷ og 14⁸.

I begge programmer er det bandeordet *fucking* der er det mest frekvente engelske bandeord – og faktisk også det mest frekvente engelske lån overhovedet i de to programmer. I dokumentaren *Niende* tegner *fucking* sig således for næsten en fjerdedel (24 %) af samtlige engelske lån. Også i andre undersøgelser af unges talesprog er *fucking* et meget frekvent bandeord (Heidemann Andersen & Rathje 2022), der kan optræde stort set overalt i en sætning (Heidemann Andersen 2020; Merlot 2021). Bandeordet *fuckings* anvendelse fremgår bl.a. af nedenstående citat fra *Niende* hvor deltagerne Freya og Bertram diskuterer en ny rygsæk som de skal have med på Roskilde Festival. Som det ses, bliver *fucking* brugt 3 gange i de i alt 7 replikker:

Freya: jeg glæder mig til den der rygsæk den er fed
 Bertram: den er fucking fed
 Freya: fucking fed du skal lige hente den
 Bertram: jeg ved ikke
 Freya: det er jo [fucking sjovt]
 Bertram: [den er ret grim]
 Freya: det er jo det # der er [genialt]

Det der kendetegner Freya og Bertrams dialog her, er at der er tale om en afslappet hverdagssituation hvor de diskuterer hvordan en bestemt rygsæk fungerer. I alle tre eksempler bruges *fucking* til at understrege hvor ”fed” og ”sjov” rygsækken er, og stemningen er god.

I et andet klip fra dokumentaren fortæller Freya hvad der karakteriserer den bedste og den værste morgen:

det bedste er duften af morgenkaffe i Bertrams køkken en lang gåtur ned ad Vesterbrogade efterfølgende cykel hjem i det gode forårsvejr duften af blomster der lige er sprunget ud # det værste er følelsen af tømmermænd der rammer mit hoved når det er hverdag øh men stadigvæk var fuld i går
 jeg har sovet over mig og min time og jeg gider ikke gå i gang det er det værste

⁷ Fordelt på *fucking* (20 forekomster), *fuck* (7 forekomster), *fucked* (1 forekomst) og *shit* (2 forekomster).

⁸ Fordelt på *fucking* (8 forekomster), *fuck* (4 forekomster), *fucked up* (1 forekomst) og *shit* (1 forekomst).

Som det fremgår, bruger Freya ikke et eneste engelsk lån i beskrivelsen af den bedste og den værste morgen – og dermed heller ikke et eneste engelsk bandeord. Det peger – igen – på at brugen af engelsk ofte er kontekstbestemt, og selvom der i det sidste citat ikke er tale om et alvorligt emne, er der alligevel i højere grad tale om et klip der viser hvordan Freya reflekterer over sit liv og alt det gode (kaffe, venskab, blomster der springer ud) såvel som alt det dårlige (tømmermænd, at sove over sig, skolen) – emner der tilsyneladende ikke i samme grad kalder på bandeord og engelske lån som diskussionen af den fede rygsæk.

Konklusion

Formålet med artiklen her har været at undersøge den engelske påvirkning af moderne dansk talesprog og at lave sammenligninger med tidligere undersøgelser af engelskpåvirkningen. I artiklen vises det således at antallet af engelske lån i de excerperede radio- og tv-programmer ligger på niveau med antallet af engelske lån i ugeblade, men at der er flere engelske lån i et andet talesprogs korpus, nemlig *Ex on the beach*. Det vises også at antallet af engelske lån varierer alt efter målgruppe og indhold i de undersøgte programmer. Således er der flere engelske lån i de programmer der henvender sig til børn og unge (*Nørd, Ultra Gaming, Fie Laursen* og *Niende*) end i de programmer der henvender sig til voksne (*Forsvundne danskere, Genstart, Vildt Naturlig, Sara & Monopolet*).

Det er et vigtigt resultat af undersøgelsen at den peger på antallet af engelske lån tilsyneladende er højere hvis det der tales om, er ”muntret” og fx omhandler underholdning, end hvis det der tales om, er mere alvorlige emner, fx kærestesorg og sygdom. Det gælder også inden for det enkelte program, hvor man kan finde tegn på at de enkelte personer der medvirker i programmerne, varierer deres sprog i forhold til engelske lån således at der bruges mere engelsk når der er tale om muntre ting, end når der fx reflekteres over livet. Det vil være interessant hvis yderligere undersøgelser på området kunne kaste mere lys over dette forhold.

Litteratur

- Bednarek, Monika 2010: *The Language of Fictional Television: Drama and Identity*. London: Continuum.
- Beers Fägersten, Kristy 2016: Introduction: The linguist's view of Television. Kristy Beers Fägersten (ed.) *Watching TV with a Linguist*. Syracuse: Syracuse University Press. 1-13.
- Bell, Allan. 1991: *The Language of News Media*. [Language in Society 16]. Oxford: Blackwell.

- Chambers, J.K. 1995: *Sociolinguistic theory. Linguistic Variation and its Social Significance*. [Language in Society 22]. Oxford: Blackwell.
- Christensen, Torben 2022: Slangordbogen. <https://slangordbogen.com>. App 4. version.
- Coupland, Nikolas 2007: *Style: Language Variation and Identity*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Dansk Sprognævn 2019. Engelske lån er ikke en trussel. Pressemeddelelse. 18. november 2019. <https://dsn.dk/nyt/nyheder/2019/pressemeddelelse-yes-det-er-coolt>.
- Den Danske Ordbog*. <https://ordnet.dk/ddo>.
- Fiedler, S. 2012: Der Elefant im Raum. The influence of English on German phraseology. C. Furiassi, V. Pulcini & F. Rodriguez Gonzáles (red.) *The Anglicization of European Lexis*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company. 239-259.
- Fjeld, Ruth Vatvedt & Elsa Kristiansen upubliceret: *Use of the word fuck as accommodation strategy in the Norwegian Big Brother-reality show*.
- Giles, Howard & Peter F. Powesland 1975: *Speech style and social evaluation*. London: Academic Press.
- Gottlieb, Henrik 2020: *Echoes of English. Anglicisms in Minor Speech Communities – with Special Focus on Danish and Afrikaans*. Berlin: Peter Lang.
- Graedler, Anne-Line 1998: *Morphological, semantic and functional aspects of English lexical borrowings in Norwegian*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Heidemann Andersen, Margrethe 2004: *Engelsk i dansk. Sprogholdninger i Danmark. Helt vildt sjovt eller wannabeagtigt og ejendomsæglerkækt?* [Dansk Sprognævns skrifter 33]. København: Dansk Sprognævn.
- Heidemann Andersen, Margrethe 2019: Moderne importord i danske avistekster. Margrethe Heidemann Andersen & Pia Jarvad (red.). 33-61.
- Heidemann Andersen, Margrethe 2020: Engelske lån i dansk: Nice to have eller need to have? *NyS – Nydanske Sprogstudier* 58. 9-37. <https://doi.org/10.7146/nys.v1i58.120482>.
- Heidemann Andersen, Margrethe 2021: Fucking nice. Engelske lån i Ex on the Beach. Yonatan Goldshtein, Inger Schoonderbeek Hansen & Tina Thode Hougaard (red.) 18. *Møde om Udforskningen af Dansk Sprog*. Aarhus: Aarhus Universitet. 41-55.
- Heidemann Andersen, Margrethe & Pia Jarvad 2008: Tilpasning af engelske importord i dansk skriftsprog. Pia Jarvad & Helge Sandøy (red.) *Stuntman og*

- andre importord i Norden. Om udtale og bøjning.* [Moderne Importord i Språka i Norden 7]. Novus Forlag: Oslo. 103-127.
- Heidemann Andersen, Margrethe & Pia Jarvad (red.) 2019: *Yes, det er coolt. Moderne Importord i Dansk.* [Sprognævnets konferenceserie 6]. Bogense: Dansk Sprognævn.
- Heidemann Andersen, Margrethe & Marianne Rathje 2008: Tilpasning af engelske importord i dansk skriftsprog. Helge Omdal & Helge Sandøy (red.) *Nasjonal eller internasjonal skrivemåte? Om importord i seks språksamfunn.* [Moderne Importord i Språka i Norden 3]. Oslo: Novus Forlag. 105-124.
- Heidemann Andersen, Margrethe & Marianne Rathje 2022: "Så kommer der kraftedeme to altså, what the fuck". Bandeord i Ex on the beach. *Danske Talesprog* 21. 199-233.
- Heidemann Andersen, Margrethe & Line Sandst 2022: *Engelsk i dansk på tværs af genrer.* *NyS – Nydanske Sprogstudier* 62. 76-101.
- Jarvad, Pia 2018: Engelsk. Ebba Hjorth et al. (red.) *Ord for ord for ord. Dansk sproghistorie, bind 2.* Det Danske Sprog- og Litteraturselskab/ Aarhus Universitetsforlag. 429-452.
- Jarvad Pia 2019: Tilpasning af moderne importord til dansk. Ortografi og morfologi. Margrethe Heidemann Andersen & Pia Jarvad (red.). 273-296.
- Kirchmeier-Andersen, Sabine 2013: Om at faste hunden, gro skæg og vokse hestehale. Dorthe Duncker, Anne-Mette Hansen og Karen Skovgaard-Petersen (red.) *Betydning og forståelse. Festskrift til Hanne Ruus.* København: Selskab for Nordisk Filologi, Københavns Universitet. 235-250.
- Kotsinas, Ulla-Britt 1994: *Ungdomsspråk.* Uppsala: Hallgren & Fallgren.
- Leeuwen, Niels van 2021: *Three case studies on the influence of English on Danish morphology.* Department of English, Germanic and Romance Studies. The Faculty of Humanities. University of Copenhagen. Upubliceret guldmedaljeafhandling.
- Lønsmann, Dorte 2009: *From subculture to mainstream. The spread of English in Denmark.* *Journal of Pragmatics* 4. 1139-1151.
- Merlot, Thrine 2022: En undersøgelse af *fucking* i Ex on the beach. Nyt fra Sprognævnet 2022/1. https://dsn.dk/wp-content/uploads/2022/01/Nyt-fra-Sproгнаevnet_januar-2022-1.pdf.
- Myers-Scotton, Carol 1993: *Duelling Languages: Grammatical Structures in Codeswitching.* Oxford: Clarendon Press.
- Nye ord i dansk 1955 til i dag.* <https://dsn.dk/ordboeger/nye-ord-i-dansk>.

- Nørby Jensen, Jørgen 2019: Antallet og arten af moderne importord i Nye ord i dansk 1955 til i dag. Margrethe Heidemann Andersen & Pia Jarvad (red.). 199-227.
- Nørmark, J. 2020: *Praktisk talt i wonderful Copenhagen*. Bornholms Tidende 25. januar 2020. <https://apps.infomedia.dk/mediemarkiv/link?articles=e78d89c1> (besøgt 22 april 2022).
- Ordbog over det danske sprog*. <https://ordnet.dk/ods>.
- Poplack, Shana, David Dankoff & Christopher Miller 1988: The social correlates and linguistic processes of lexical borrowing and assimilation. *Linguistics* 26. 47-104.
- Preisler, Bent 1999: *Danskerne og det engelske sprog*. Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag.
- Quist, Pia 2005: *Stilistiske Praksisser i Storbyens Heterogene Skole. En etnografisk og sociolingvistisk undersøgelse af sproglig variation*. Upubliceret ph.d.-afhandling. Nordisk Forskningsinstitut, Afd. for Dialektforskning. Københavns Universitet [publiceret 2012, let omarbejdet som *Stilistisk praksis. Unge og sprog i den senmoderne storby*. København: Museum Tusulanum]
- Rathje, Marianne 2010: *Generationssprog*. [Dansk Sprognævns skrifter 43]. København: Dansk Sprognævn.
- Rathje, Marianne (2019, 25. februar): *En ny type flertals-s breder sig i det danske sprog. "Jeg skal have brugt alle mine gavekorts i dag"*. Klumme i Politiken.
- Rathje, Marianne & Anne Kjærgaard 2009: *Sproget i DR. En undersøgelse af problematisk sprogbrug, engelske lån og groft sprog i et udvalg af DR's produktioner*. Upubliceret rapport for Danmarks Radio.
- Ravnholt, Ole (2014, 29. september). *Autobahns*. Jyllands-Posten.
- Romaine, Suzanne. 1994: *Language in Society*. Oxford: Oxford University Press.
- Selback, Bente & Helge Sandøy (red.) 2007: *Avissspråk og importord*. Bente Selback & Helge Sandøy (red.) *Fire dagar i nordiske aviser. Ei jamføring av påvernaden i ordforrådet i sju språksamfunn*. [Moderne Importord i Språka i Norden 3]. Oslo: Novus Forlag. 9-24.
- Schack, Jørgen 2019: Kerneimportord. Margrethe Heidemann Andersen & Pia Jarvad (red.). 239-248.
- Sharp, Harriet 2001: *English in spoken Swedish. A Corpus Study of Two Discourse Domains*. Stockholm: Almqvist & Wikell International.
- Stuart-Smith, Jane 2011: The Role of Television in Changing Language Ideologies and Use. Tore Kristiansen & Nikolas Coupland (red.) *Standard*

languages and Language Standards in a Changing Europe. Oslo: Novus Press. 223-239.

Stuart-Smith, Jane, Gwilym Pryce, Claire Timmins & Barrie Gunter 2013:

Television can also be a factor in language change: Evidence from an urban dialect. *Language* 89(3). 501–536.

Sunde, Anne Mette 2019: *Skjult påvirkning. Tre studier av engelskpåvirkning i norsk*. Avhandling for graden philosophiae doctor. Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet. Det humanistiske fakultet. Institutt for språk og litteratur.

Sørensen, Knud 1997: *A Dictionary of Anglicisms in Danish*. [Historisk-filosofiske Skrifter 18]. Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab/Munksgaard: København.

Tagliamonte, Sali 2012: *Variationist Sociolinguistics. Change, Observation, Interpretation*. Malden, MA: Wiley-Blackwell.

Tagliamonte, Sali & Chris Roberts 2005: So Weird; So Cool; So Innovative: The use of Intensifiers in the television series *Friends*. *American Speech* 80, No. 3,

Zenner, Eline et al. 2015: A sociolinguistic analysis of borrowing in weak contact situations: English loanwords and phrases in expressive utterances in a Dutch reality TV show. *International Journal of Bilingualism* 19(3). 333-346.

Margrethe Heidemann Andersen

Seniorforsker

Dansk Sprognævn

heidemann@dsn.dk